

S'ànghilu

S'apuntamentu fiat a sas chimbe, in artu in su pontile. A sas chimbe, a cara a s'acabu de santugaine, su sole est giai bassu in s'orizzonte, subra sa pineda biaita e ruja de s'intrada de su sole: ma b'aiat bastante tempus pro fàghere una passigiada in sa pineda, o pro agatare carchi àtera manera pro istare paris a su nessi una paja de oras. Paris, in unu atòbiu a pìgiu de subra innotzente e luminosu comente cussu mare calmu e giai fritu in ue sas barcas essidas dae su portu si bidiant comente in unu isprigu; a subra: ma suta? Comente su mare prus asulu amuntat sas profundidades e sos mostros prus infernales, gasi est un'amore chi non tenet fine si no in su pecadu. E ite àtera fine podiat tènneru sa relassione tra una operaia e unu sennoreddu ricu? Ma issu fiat unu passionale, macotu e pro como innamoradu, e issa teniat su donu de sa bellesa e sa fortza de s'ambizione. Bessende dae sa fàbbrika pitica de màllias, in ue traballaiat a còtimu, nche calat in su caminu desertu chi imbatet a su mare. Portaiat unu colleto de matzone nieddu fintu, subra su bestire oscuru curtzu chi lassaiat biere sas ancas bellas e immaginare sas linias de su carenadu perfetu; e si lu istringhiat a cara pro tentare de si cuare. E caminaiat lestra, comente faghende finta de torrare a domo, in sa bidda ùmile de sos piscadores, in ue biviati cun sa giaja, ca su babbu fiat mortu in unu naufràgiu e sa mama pagu tempus a pustis, distruta dae su dolore. Ma aiat naradu a sa giaja chi depiat abarrare finas a tardu in sa fàbbrika; e duncas movet a cara a s'ispiàgia. Fiat prus segura s'ispiàgia, in cuss'ora e in cussu tempus tota deserta. Totu sos villegiantes si nche fiant andados; sas villas serradas, foras siat cussa, a forma de casteddu, de su

sennoreddu, chi bi fiat abarradu a sa sola, e in cussos mangianos bellos de santugaine – cando sa mùida de sa bassa marea acumpangiaiat sas cantilenas de sos betzos chi regolliant poveratzas de mare, e a tesu, dae sas bìngias asulas e dae sos campos arados, imbatiant sas boghes de sos massàjos chi istigaiant sos boes - si acredaiat ancora a su balcone, in pigiama de seda asula, comente su prìntzipe de sa paristòria. Sa pitzoca ischiat chi fiat abarradu pro issa, chi la cheriat, chi l'isetaiat cussa die, pro “congruire” carchi cosa. Ite cosa si podiat congruire? Totu e nudda. Forsis dipendiat dae issa, dae sa voluntade sua, ma fintzas dae sa passione dannosa chi la fiat trazende, ca s'òmine non li praghiat meda, ma li praghiant sos miliones suos. E a sa fine de sos contos fiat lìbera: bi fiat sa giaja, ìspida e umiliada comente un'iscova betza, bi fiant sos pagos parentes, totu òmines de mare, istàtuas de istratzos e de sale, semper peleende cun sa poberesa e cun sa morte. Ite li podiant fàghere? Forsis si podiant fintzas allegrare de sa fortuna sua. Ma andaiat a dae in antis cun prudèntzia, ammentende però esemprios meda, bios e a faca, de relatziones assimigiantes a sa sua, si non peus, oh...peus meda eh! E su mundu andaiat a dae in antis su matessi, e issa fiat istraca de sa vida sua miseràbile e gai chi si fiat presentada s'occasione, a pustis de àteras ocasiones meda, modestas o fintzas isventuradas, nde cheriat approfite. S'ispiàgia fiat deserta, s'arenile tostu comente un'istrada asphaltada: finas a in cue si bidiat crara, in sa punta de su pontile, sa figura niedda de un'òmine. Issa caminaiat prus lestra, lèbia e agitada. Li pariat de bolare, in sa lìnìa de prella de su mare, comente una rùndine marina chi ponet in fatu a su cumpàngiu suo. Ma a s'improvisu li paret chi li siant ponende in fatu, sena de nche colare in antis de issa, prus che dae passos dae unu sùlidu, comente de alas: e timet unu pagu cando a manu dereta, a faca a issa, biet una pitzoca, gai una pitzinna, cun sos pilos curtzos e lissios, de colore brundu de ràmene, fascados cun unu nastro asulu. Fintzas su bestire, ancora de istiu, fiat asulu; e fintzas su profilu, sos bratzos fines e nudos, sas ancas nudas, fines comente candelas, sas sàndulas de pedde

bianca, teniant una luminosidade asula, comente si tota sa figura sua esseret essida a foras dae su mare. Non depiat èssere una villegiante, una chi frequentaiat s'ispiàgia, ca suta cussa vaporosidade incorpòrea, sa pedde sua fiat bianca, gai trasparente comente s'alabastru. Sos ogros non los aiat bidos, fintzas ca los fuiat, cuende si torra sa cara cun su colleto de matzone nieddu. De su restu sa pitzinna, mancarì caminende a pagu prus de duos metros de distàntzia dae issa, pariat chi non la bidiat: a bortas si incurbaiat a regòllere unu conchizu o un'ossu de sèpia chi nche torraiat a imbolare in sa rena; e assora pariat pròpriu una pitzinna. E s'atera fiat comintzende a si infadare: acò passada s'ùrtima villa, acò sa duna in antis de sos crastos chi susteniant su pontile: como si bidiat crara, in su chelu de prata asula, sa figura de su zòvanu, de pitzinnu, in costùmene isportivu, e fintzas cussa de unu cane chi portaiat a fune. Comente atiradu dae s'abaidada de sa pitzoca, issu si movet pro l'atopare, ma cando fiat a metade de su logu serradu si firmat, dubitosu, e isetat chi issa esseret pigada. Certu, bidiat sa pitzoca cun su bestire asulu, chi pariat chi esseret acumpangende a s'àtera comente un'amiga, e si firmat cun prudèntzia. Ca mancu issu cheriat chi sa gente limbilonga meda de sa bidda esseret faeddadu de sas cosas suas, e a pustis esserent naradu custas cosas a su babbu e a sa mama. Cun unu giùmpiu, avenenada, sa pitzoca de su matzone nche pigat in sa duna e in sos crastos de su pontile: isperaiat chi cudda importuna esseret torrada in dae segus; ma biet chi est pighende issa puru, prus lèbia de issa, asula in s'asulu de su mare, gai irrealu. Ite fàghere? Non la podiat istorbare de fàghere su còmodu suo: sa passigiada fiat de totus, e fintzas unu grupu de pitzocheddos imbatet dae s'istrada erbosa chi andaiat a cara a su burgu de sos piscadores. Ma de issos sa pitzoca non teniat brigòngia: fiant tropu leados dae issos matessi pro pònnere cabu a issa: cudda, imbetzes, s'importuna, semper a sa dereta sua, in s'oru de su molu, li pariat una ispia perigulosa, gai una rivale gelosa chi li poniat in fatu pro fàghere, mancarì, a su momentu giustu, unu iscàndalu. De su restu su giòvanu pariat prus orioladu de

sos pitzocos de sa bidia chi non de sa pitzochedda in asulu: pariat chi mancu la bidiat, unu pagu incurbadu comente pro abaidare sos pischigheddos allegros chi ispuntaiant dae s'abba trasparente, in una rete de oro chi si moviat a giru a giru de issos sena de los chèrrere piscare. Fintzas su cane, piticu e tostu, los abaidaiat: ma sos ogros suos, chi faghiant de ispigru a su giogu lughente de s'abba, pariant, in sa batuta in colore de terra chi los inghiriaiat, ispantados e tristos comente cussos de su matzone de sa pitzoca. Issa, totu in una, avenenada, si nde lu leat custu matzone, e nche l'iscudet a terra; a pustis si setzit in unu de sos palos a faca a su molu e àrtziat sa cara cun ària de isfida, antzis cun unu pagu de arrogàntzia. S'àtera si setzit a faca a issa, pagu a tesu, e li dat sas palas abaidende s'intrada de su sole. In s'isfundu ardente, dentelladu dae su profilu de sa pineda, issa pariat pintada in una làmina de oro cun s'estremidade asula de su bestire aunida a s'asulu de su mare. E sos ogros non si bidiant mai, fintzas como chi s'àtera los chircaiat cun sos ogros suos, abramidos de pecadu, de dispetu, cun su riflessu de su sole chi pariat chi lis esseret betende sàmbene. E sigomente cussu macotu abarraiat impaladu incue, in mesu a su cungiadu, cun sa cadena de su cane de sennora in mesu sos pòddighes intritzados in sa chintòrgia de sa giacheta sua, cussa puru de modellu de fèmina. Teniat gana de si acostare a issu, de lu solletzare: ma a s'improvvisu nde tenet brigòngia e est umiliada e fortzis fintzas unu pagu orgollosa. Li pariat chi cudda esseret ischidu totu de issa e de sos propòsitos malos suos e in intro de issa la esseret leende in giru. Custa cosa la faghiat avenenare e la umiliaiat prus chi non su comportamentu pagu craru de su sennoreddu. Ma custu matessi contrariedade pro unu momentu li faghet a bìere su quadru murre de sa domita in ue sa jaja, pòbera e ìspida comente un'animale betzu de traballu, innetaiat su pische pro sa chena issoro: pòbera e ìspida, emmo, ma cun su pesu de sos annos e de sos dolores meda, e de sa passènsia e de s'amore, etadu subra s'ischina comente su sacu de su trigu subra sa gropa de s'àinu. Su sole in su mentres nche calaiat, ruju che fogu; fintzas su mare si

faghiat ruju, e su bestire asulu lughiat, ma comente iscraridu dae s'isplendore internu de su carenadu de sa disconnota. E, oramai segura chi non si nche diat èssere andada, cudda li bortat issa puru sas palas e abàidat sas barcas chi pariant bolende tra chelu e mare, in su fogu de sos riflessos issoro. E in cue fiant sos òmines de sa ratza sua, sas istàtuas de istratzos e de sale, semper in lota cun sa poberesa e cun sa morte: ma in custu momentu issos puru lughiant comente istàtuas de oro. Fiat leada comente dae unu incantèsimu; s'ammentat sa note chi su mare nche aiat ingurtu su babbu. Carchi cosa, però, nde la tirat a foras dae s'abissu tremendu de custu ammentu; li pariat de nche rùere, comente si ruet in sos bisos feos, e de si nde abigiare a s'improvisu cun su consolu de àere fatu unu bisu ebia. Assora si girat e biet chi s'òmine si nche est andadu e provat unu sensu de gana mala e disprètzio mannu pro issu; e in su matessi tempus unu sensu de gosu ca s'est acatada in tempus de sa vilesa sua. Si nde pesat; abàidat in cara sa pitzinna chi abarraiat a su postu suo, ma finalmente aiat bortadu sos ogros a cara a issa. E fintzas custos ogros fiant asulos, de cussu asulu chi si biet in sos arcos. Annos a pustis, in subra de su molu, aiat contadu a manera sua su fatu a su maridu rude e intelligente, mere de una paja de barcas bellas; issu riet e li narat: - Fiat s'ànghelu custode. -